

“Maz bišķiņ skaļāk”

Sarmīte Pāvulēna: latviešiem ir svarīga kopdziedāšana, kopdejošana un kopābūšana

No 29. jūnija līdz 4. jūlijam Minesotā ASV norisinājās XV Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki, kas pulcēja latviešu dziedātājus un dejotājus gan no Amerikas, gan citām valstīm. Tos apmeklēja arī Latvijas Nacionālā kultūras centra Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanas un attīstības nodaļas vadītāja, skrīveriete Sarmīte Pāvulēna, kārtējo reizi pārlicinoties, ka šādi svētki latviešiem ir svarīgi. Par to — sarunā ar Sarmīti Pāvulēnu.

IVETA SKABA

Iekrāsojas valodas īpatnības

— Kā nokļūvat ASV XV Dziesmu un deju svētkos?

— Latvijas Nacionālais kultūras centrs (LNKC) saņēma XV Vispārējo latviešu dziesmu un deju svētku ASV Rīcības komitejas priekšsēža Anša Viksniņa ielūgumu. LNKC esmu Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanas un attīstības nodaļas vadītāja. Manas nodaļas kompetencē ir ne tikai atbildība par Vispārējiem latviešu Dziesmu un Deju svētkiem, bet arī sadarbība ar diasporu gan repertuāra apguves un iestudēšanas jautājumos, gan arī dažādos citos administratīvos jautājumos. ASV Dziesmu svētkos LNKC mēs pārstāvējam trijātā — es, mana kolēģe Aiga Vasilevska (sabiedrības līdzdalības projektu koordinatore) un virsdiriģents Ivars Cinkuss. Pati dziedāju Kopkoru koncertā 3. jūlijā.

— Kāda bija svētku devīze?

— Dziesmu un deju svētku devīze bija “Ar raitu soli un skaņu balsi — maz bišķiņ skaļāk”. “Maz bišķiņ” nav literārā valoda, bet, iepinot to devīzē, iekrāsojas ārzemēs dzīvojošo latviešu valodas īpatnības — tā par devīzi saka paši tās autori.



ASV DZIESMU SVĒTKOS LNKC pārstāvēja Sarmīte Pāvulēna (no labās), sabiedrības līdzdalības projektu koordinatore Aiga Vasilevska un virsdiriģents Ivars Cinkuss.

Tā mutuļo vēl straujāk

— Cik ilgi tie norisinājās un ar kādām aktivitātēm sākās?

— Svētki norisinājās līdz 4. jūlijam. 29. jūnijā izskanēja “Ieskaņas koncerts ar Ērika Ešenvalda skaņdarbiem”. Koncertā piedalījās Saulkrastu koris “Anima” kora mākslinieciskās vadītājas Lauras Ļeontjevas un diriģenta Matīsa Tuča vadībā, kā arī koris “Magnum Chorum” no Minesotas diriģenta Dr. Dvaita Džileka vadībā. Koncerts notika vienā no lielākajiem dienvidiem Amerikā — Svētā Pāvila katedrālē. Katedrālē tiešām bija ļoti liela un ar brīnišķīgu akustiku. Koncerta ierakstu varēs noklausīties 16. augustā plkst. 19 (pēc Minesotas laika) interneta vietnē www.yourclassical.org/pmr,

lietojot “Listen Live” pogu vai pēc tam.

30. jūnijs bija pasākumiem piesātināts. Svētku atklāšanas pasākums, Mākslas izstādes atklāšana, izstādes “Kokles un grafiskā māksla”, Garīgās mūzikas koncerts, “Zaļumballe ar cūku bērēm”. Šajā dienā mūs viesmīlīgi uzņēma Minesotas gubernators Tims Volcs ar savu kundzi Gvenu Volcu.

Svētku atklāšanas pasākumā ar uzrunām piedalījās gan Minesotas gubernatora kundze Gvena Volca, gan Latvijas valdības pārstāvji, Latvijas Republikas Ministru prezidents Arturs Krišjānis Kariņš, kultūras ministrs Nauris Puntulis. Ministrs savu uzrunu iesāka, dziedot “Strauja, strauja upe tecē”, salīdzinot to ar mūsu Dziesmu un Deju svētku tradīciju, kas pēdējā desmitgadē, par spīti globālajiem izaicinājumiem un satricinājumiem, šķēršļiem, nav zaudējusi savu tecējumu vai piedzīvojuši izsīkumu. Tieši otrādi — tā mutuļo vēl straujāk, radot savu spēku, dzīvotgribu un dzīvotvarēšanu.

Pasākumā piedalījās Latvijas mežu darbinieku koris “Silvicola” Aivara Opincāna vadībā, ASV vidienes apvienotais koris, Mineapoles tautas deju kopa “Pērkonītis”, koklētāju ansamblis.

30. jūlijā kopā ar kolēģi Aigu Vasilevsku bijām aicinātas piedalīties Latviešu Dziesmu un deju svētku fonda rīkotajā pasākumā “Ceļā uz Dziesmu un deju svētku 150 gadi”, kurā pastāstījām par gatavošanos XXVII Vispārējiem latviešu Dziesmu un XVII Deju svētkiem. Klātesošajiem bija jautājumi, kas saistīti gan ar repertuāra apguvi, gan organizatoriskiem jautājumiem 2023. gadā.

Savukārt Rakstniecības un mūzikas muzejs sanākušos informēja par topošo Dziesmu un deju svētku

ekspozīciju Mežaparkā, bet par gatavošanos Toronto Dziesmu svētkiem 2024. gadā stāstīja Latviešu Dziesmu svētku biedrības Kanādas pārstāvji.

Diena noslēdzās ar zaļumballi, kurā varēja satikties cits ar citu, sviņēt, priecāties par iespēju atkal būt kopā.

Tirdziņā satiek skrīverieti

— Kādi kolektīvi svētkos piedalījās? Svētkos koncerti norisinājās iekšējās vai ārtelpās?

— Svētkos piedalījās koristi, dejotāji, folkloras kopas, koklētāji no Bostonas, Čikāgas, Denveras, Filadelfijas, Indianapolises, Garezera, Mičiganas, Mineapoles, Ņūdžersijas, Ņujorkas, Portlandes, Ročesteras, Vašingtonas, Zviedrijas, Īrijas, Latvijas.

Svētku pasākumi norisinājās skaistās, koncertiem piemērotās telpās — Ordeja Mūzikas teātri un Ordeja koncertzālē, Ficdzeralda teātri, daudzfunkcionālajā hallē “Xcel Energy Centri”, teātri “Park Square Theatre” un citur.

— Svētku dalībnieki bija tērpušies latviešu tautastērpos?

— Jā.

— Vai satikāt kādu dalībnieku arī no Aizkraukles pusēs?

— Prieks bija satikt tirdziņā skrīverieti Montu Nāburgu no salona “Radada”.

— Vai kāds koris vai tautas deju kolektīvs šajos svētkos pārstāvēja arī Latviju?

— Latviju pārstāvēja koris “Anima” no Saulkrastiem, kā arī apvienotais koris no Ogres “Upē” Airas Birziņas vadībā, vīru koris “Silvicola”, deju kolektīvi “Zelta sietiņš”, “Dzintariņš”, “Pērle”, “Rīts”, “Rīdze”. “Anima” sniedza atsevišķu koncertprogrammu “Krustā saviļņots” un piedalījās

“Ieskaņu koncertā ar Ērika Ešenvalda skaņdarbiem”.

Piesātināta svētku programma

— Vai šajā laikā norisinājās vēl citi pasākumi?

— Svētku programma bija ļoti piesātināta. Katru dienu, sākot ar 30. jūliju, piedalījāties kādā koncertā, izstādes atklāšanā vai citā pasākumā. Programmā bija iekļauts Garīgās mūzikas koncerts, Kamermūzikas un simfoniskās mūzikas koncerts, Jaundeju skate, kurā varēja redzēt 11 horeogrāfu 16 jaunas dejas 10 kopu izpildījumā. Vērtēja horeogrāfi, dejotāji, kas piedalījās skatē, vērtēšanas komisija un paši skatītāji.

Bija arī teātra izrāde. Sanfrancisko Jaunā teātra sniegtā skatījāmie izrādi “Anslavs un Veronika”, kurā galveno lomu spēlēja Jaunā Rīgas teātra aktieris Kaspars Znotiņš.

Mākslas izstādes un izstādes “13 stīgu mantojums Trimdas Koklē” mērķis bija apkopot informāciju par koklēšanas kustību un tās veidošanos trimdā, vadošajām personām, kokļu darinātājiem un vākt mutvārdu un laikmeta liecības.

Tautas deju lieluzvedums, kopkora koncerts, pasākumi un nodarbības bērniem, dokumentālā filma “Valiant”, folkloras pasākumi, kora “Anima” koncerts “Krustā saviļņots”, rokmužikas vakars ar 80. gados populārās latviešu rokgrupas “Akacis” un “Astro'nout” piedalīšanos, “Vakars bez Jura Kronberga”, kurā skanēja dziesmas ar Jura Kronberga vārdiem, kā arī viņa dzeja. Svētki noslēdzās ar elegantām vakariņām un balli, kurā spēlēja “Stokholmas spēlmaņi” no Zviedrijas Alfrēda Vintera deju mūziku, kā arī Čikāgas “Adam Zahl” ar mūziku, tāpat DJ AI-VA spēlēja deju mūziku blakus zālē. Džeza brokastis, kurās varēja baudīt Amerikas latviešu spēlētu džeza mūziku un gardas brokastis.

— Raksturojiet, lūdzu, šo svētku repertuāru? Vai tas krasi atšķiras no Latvijā notiekošo svētku repertuāra?

— Pati dziedāju svētku Kopkora koncertā, tāpēc visvieglāk būs raksturot tieši šī koncerta repertuāru. Tajā skanēja 11 dziesmas no XXVII Vispārējo latviešu Dziesmu un XVII Deju svētku koru koncerta “Tirums. Dziesmas ceļš” un noslēguma koncerta “Kopā augšup” repertuāra. Repertuārā bija iekļauti svētkiem radītie jaundarbi, kā, piemēram, Lauras Jēkabsones latviešu tautas dziesmu virknējums “Kas tos Jāņus ieligoja”, Artas Jēkabsones “Kas var dziesmas izdziedāt”, Daces Aperānes “Tumsa nāka” un tikko mūžībā aizsaulkā komponista, diriģenta, obojista, koklētāja, Latvijas Dziesmu un Deju svētku goda virsdiriģenta Andreja Jansona latviešu tautas dziesmas apdare “Pērkonis veda vedekliņu”. ➔ 5. lpp.



SARMĪTE PĀVULĒNA (no labās) un Māra Ķeniņa no Toronto.

Foto no personīgā albuma